

Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen
neuvottelukunta (ETENE)

9.12.2008

ETENE:N PÖYTÄKIRJA 08.12.2008

Aika 9.12.2008 klo 12-15

Paikka Iso kokoustila, STM, Kirkkokatu 15, Helsinki

Osallistujat	Markku Lehto, puheenjohtaja	(x)	Jaana Hallamaa, varapuheenjohtaja	(x)
	Jäsenet		Varajäsenet:	
	Jyrki Pinomaa	(x)	Mirva Sandelin	()
	Mardy Lindqvist	(x)	Markku Lehto	()
	Timo Keistinen	(x)	Harri Vertio	()
	Leena Niinistö	(x)	Kari-Pekka Martimo	()
	Pirkko Lahti	()	Sirpa Peura	()
	Helena Leino-Kilpi	(x)	Anna-Leena Brax	()
	Aira Pihlainen	(x)	Päivi Rautava	()
	Heikki Vuorela	(x)	Raimo Puustinen	()
	Jaana Kaleva-Kerola	(x)	Kari Eskola	()
	Irma Pahlman	(x)	Anna Mäki-Petäjä-Leinonen	()
	Anne Niemi	()	Irma Telivuo	()
	Raimo Sulkava	(x)	Minna Raivio	()
	Jyrki Jyrkämä	()	Helka Urponen	()
	Paavo Juvonen	(x)	Jaakko Heinimäki	()
	Hannakaisa Heikkinen	()	Håkan Nordman	()
	Ilkka Kantola	(x)	Anneli Kiljunen	()
	Erkki Virtanen	()	Kirsi Ojansuu	()
	Sirpa Asko-Seljavaara	()	Eero Akaan-Penttilä	()
	Heikki Ruskoaho, TUKIJA:n puheenjohtaja	()		
	Helena Kääriäinen, TUKIJA:n varapuheenjohtaja	(x)		
	Nina Lindqvist, osastosihteeri	(x)		
	Outi Konttinen, TUKIJA:n sihteeri	(x)		
	Ritva Halila, pääsihteeri	(x)		
	Jukka Sundelin Netservant Oy	(x, 6 §)		
	Ylilääkäri Timo Aronkytö, STM	(x, 10 §)		

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Markku Lehto avasi kokouksen klo 12.00.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin.

3 Ilmoitusasiat

Pöydälle oli jaettu kaksi matkakertomusta tiedoksi neuvottelukunnalle.

4 Pääsihteerin virkavapaus – sijainen keväällä 2009

Pääsihteerin viransijaisen valinta on ministeriössä päätettävänä. Pääsihteeri ilmoittaa neuvottelukunnalle, kun sijainen on nimitetty.



5 Kevään kokoukset

Kevään neuvottelukunnan kokoukset ovat torstaina 22.1.2009 klo 12-15, sekä torstaina 28.5.2009 klo 12-15. ETENE:n kesäseminaari on torstaina 27.8.2009 klo 9-16 Helsingissä. Maaliskuun lopun kokous siirrettiin **perjantaiksi 3.4.2009 klo 12-15**.

6 Kimpan uudistus

Jukka Sundelin Netservant Oy:stä esitteli uutta työkalua ETENE:lle. Työtila korvaa Kimpan, jonka sopimus päättyy vuoden lopussa. Pääsihteeri alkaa rakentaa sivustoa, kun sopimus Netservantin kanssa on selvä, ja ilmoittaa neuvottelukunnan jäsenille sivuston aukeamisesta, osoitteesta sekä tunnuksista.

7 Seminaari 2008

Pääsihteeri esitteli viimeisen seminaariyhteenvedon version, joka jaettiin kokoukseen osallistujille. Sovittiin, että neuvottelukunnan jäsenet lähettävät pääsihteerille kommentteja vielä kuluun viikon aikana, jotta seminaarijulkaisu saataisiin painoon. Lähes kaikilta seminaarin alustajilta oltiin saatu tiivistelmä alustuksista. Ne olivat nähtävissä Kimpassa.

8 Työryhmä mielenterveyspotilaiden hoitoon liittyvistä eettisistä kysymyksistä

Edellisessä kokouksessa kuultujen mielenterveysjärjestöjen edustajien toiveet on jaettu kimpaan, osa jaettiin pöydälle. Pääsihteeri on tehnyt listan asioista, jotka mielenterveystyössä ja mielenterveyspotilaiden hoidossa toteutuvat toisin kuin muita sairauksia sairastavien potilaiden hoidossa. Näistä keskusteltiin ja päätettiin, että pääsihteeri, Pirkko Lahti ja Markku Lehto esittävät ETENE:lle seuraavaan kokoukseen laajennetun työryhmän kokoonpanon. Työryhmään toivottiin psykiatrijäsentä, jolla olisi tietämystä eri hoidoista ja niiden vaikutuksista.

9 Maahanmuuttajien infektioiden seuranta – jatkokäsittely

Pääsihteeri oli tehnyt kokoukseen luonnoksen edellisessä kokouksessa esitetyistä asioista. Käydyn keskustelun perusteella pääsihteeri laatii lopullisen lausunnon, ja neuvottelukunnan jäseniltä pyydetään tähän vielä kommentteja.

10 Toimiva terveyskeskus

Ylilääkäri Timo Aronkytö esitteli STM:n, Kuntaliiton ja Stakesin yhdessä valmisteleman Toimiva Terveyskeskus –toimenpideohjelmaa, jota kehystävät muut STM:n suuret hankkeet, Paras-puitelaki, sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste), Terveyden edistämisen politiikkaohjelma, esitys uudeksi terveydenhuoltolaiksi sekä tulossa oleva sosiaali- ja terveysalan hallintolaki. Toimenpideohjelma julkistettiin syyskuun lopussa 2008.

Lääkäritilanne on terveyskeskuksissa edelleenkin jonkin verran huonontunut Lääkäriliiton kyselyn mukaan. 13 % vakansseista on täyttämättä, ja reppufirmojen osuus on kasvanut merkittävästi. Perusterveydenhuolto on koko terveydenhuoltojärjestelmän perusta, joten palveluiden jakautuminen sekä hoidon porrastus oikeudenmukaisesti ovat nykypäivänä suuria haasteita. Toisaalta enemmistö suomalaisista on tyytyväisiä perusterveydenhuollon palveluihin, tyytyväisempiä kuin esim. muiden Pohjoismaiden asukkaat. Suomalaisen terveydenhuollon kustannukset ovat pienet ja terveysmenojen kasvu on ollut kohtuullinen, n. 1,4 % vuodessa. Toisaalta perusterveydenhuollon käyntien määrä on vähentynyt ja erikoissairaanhoidon osuus kasvanut. Paikoittain terveyskeskusten tehokkuus on varsin alhainen – merkittävä osa terveydenhuollon ammattihenkilöiden päivätyöstä menee muuhun kuin potilastyöhön. Terveyskeskusten toimivuudessa ja myös miehityksessä on suuria eroja.

Perusterveydenhuollon ongelmien ratkaisuja on löydyttävä järjestelmästä, rahalla niitä ei ratkaista. Tavoite kolmen päivän pääsystä perusterveydenhuoltoon on haasteellinen lääkäripulan



vuoksi. Nuorten lääkäreiden rekrytoimiseksi perusterveydenhuoltoon ja siellä viihtymiseksi heidän on saatava työhönsä riittävästi valmennusta ja työyhteisön tukea. Työtä tulisi jakaa eri terveydenhuollon ammattihenkilöiden kesken, jotta potilas voidaan hoitaa säädettyssä ajassa. Terveyskeskuksissa voidaan lisätä akuuttihoitajavastaanottoja ja mallintaa lääkärin ja hammaslääkärin työtä. Tavoitteena on myös johtamisympäristön sekä työn- ja vastuunjaon muutos osaamisen perusteella. On myös parannettava asiakaskeskeisyyttä ja lisättävä vuoropuhelua potilaan ja hoitavan henkilön välillä. Myös lääkehoitoa ja annosjakelua kehitetään, ja tietotekniikkaa otetaan nopeammin käyttöön. Erikoissairaanhoidon tukea perusterveydenhuoltoon lisätään. Sairauksien ennalta ehkäisy tulee osaksi kuntien hyvinvointisuunnitelmaa. Tutkimusta ehdotetaan lisättävän perusterveydenhuollossa. Toimenpideohjelma otetaan käyttöön asteittain 2008-2010 aikana.

Keskustelussa todettiin, ja Suomessa on monia hyvin toimivia terveyskeskuksia. Erilaisia malleja on jo kokeiltu, niissä todetut hyvät toimintatavat pitäisikin ottaa laajempaan käyttöön. Toimenpiteiden olisi tähdättävä hoitosuhteiden pysyvyyden turvaamiseen. Kuntaudistuksessa on hallinnollisen yhdistymisen jälkeen vielä suuria haasteita toimintojen yhteensovittamisessa. Terveyskeskustoimintalaki ja uusi hallintolaki mahdollistavat erilaisia ratkaisuita, mutteivät ratkaise ongelmia. Keskustelussa pohdittiin myös johtamisen ja johtajuuden (management vs. leadership) eroja. Yhteiskunnan rakenteet ovat muuttuneet merkittävästi. Terveyskeskustoiminnan organisointi, työmenetelmät tai palkitsemisjärjestelmä eivät ole seuranneet muutosta. Julkisen terveydenhuollossa kuluu aikaa ja energiaa monenlaiseen hallinnolliseen pyörytykseen, yksityisten toimijoiden valttina on ohut hallinto.

11 Seminaarin 2009 valmistelua

Keskusteltiin ensi kesän seminaarin aiheesta. Ehdotettiin mielenterveystyön etiikkaa, tai työn ja terveyden vuorovaikutuksia, ajatellen myös tämän hetken talousnäkömiä ja mahdollista suurtyöttömyyttä. Jos mielenterveystyöryhmän raportti tehdään enemmän aikuisten mielenterveyskysymyksistä, voitaisiin seminaarissa käsitellä lasten ja nuorten mielenterveyden kysymyksiä.

Asian ja aiheen pohdintaa jatketaan kevään kokouksissa.

12 TUKIJA

TUKIJA:n suunnittelukokouksessa joulukuun alussa keskusteltiin amerikkalaisesta eettisen toimikunnan mallista (IRB). Neuvottelukunnalta toivottiin ideoita aiheiksi seminaareille, joita TUKIJA järjestää sairaanhoitopiirien eettisille toimikunnille.

13 Muut asiat

Ei ollut muita asioita.

14 Kokouksen päätös

Varapuheenjohtaja Jaana Hallamaa päätti kokouksen klo 15.10 puheenjohtajan poistuttua kokouksesta klo 14.45. Neuvottelukunnan jäsenille toivottiin virkistävää Joulun aikaa.

Markku Lehto
ETENE:n puheenjohtaja

Ritva Halila
ETENE:n pääsihteeri

